
संस्कृतपत्रिका
एन्. एस्. एच्. एस्. वालूर

श्रावणपूर्णिमा

संस्कृतदिनम्

वालूर् विद्यालयं श्रेष्ठं
पठने पाठने सदा ।
प्रतिभालसितैः छात्रैः
सुदीप्तमत्र संस्कृतम् ।।

संस्कृतदिनाशंसाः

दीपु .एन् . मंगलम्

प्रधानध्यापकः

मम विद्यालयः

एल्बा रोस्

मम विद्यालयस्य नाम बालूर् नायर् समाजं विद्यालयः इति । तृश्शिवपेरूर् जिल्लायां चेरुवालूर् नाम ग्रामे विद्यालयं वर्तते। ग्रामे विद्यालयस्य आरम्भम् नवति वर्षाणि पूर्वमेव ।

पुरातनं विद्यालयं अतिमनोहरं भवति । सहस्राधिकं छात्राः अत्र पठनं अकुर्वन्। अनेकानि वृक्षणि औषधसस्यानि च अत्र परिपाल्पन्ते।

विद्यालयस्य पुरतः सुन्दरं उद्यानमपि अस्ति।
अत्र अतिविशालं क्रीडाङ्गणं अस्ति ।
पठने पाठ्येतरप्रवर्तने विद्यालयं बहुदूरं सञ्चरति ।
कलाकायिकरङ्गे अनेकानि पुरस्काराणि
अलभत।

छात्रेषु बहुभूरिपक्षं प्रथमभाषारूपेण संस्कृतं
पठन्ति ।
विद्याभ्यासरङ्गे मकुटायमाना विराजते अस्माकं
विद्यालयम् ।

आयुर्वेदम्

सुदेव हरिः

भारते प्रचुरप्रचारमाना चिकित्सारीतिः भवति आयुर्वेदम् । आयुर्वेदपठने संस्कृतम अत्युपकारकं भवति । केरलस्य सस्यसम्पत्त विशिष्टं भवति । केरलस्‌य जनपदे मार्गाणा पार्श्व गृहाणा परिसरे च औषधसस्यानि बहूनि दृश्यन्ते । तुलसी, निम्बः आमलकी, हरिद्रा आदि बहूनि सस्यानि आयुर्वेद उपयुज्यमानानि भवन्ति । औषधसस्याना पालनं अवश्यं करणीयम् ।

महात्मा गान्धी

अञ्जलि शंकर्

अस्माकं राष्ट्रपिता भवति महात्मा गान्धी ।
तस्य यथार्थ नाम मोहन् दास् करं चन्द गान्धी ।
सः २८६९ ओक्टोबर मासे द्वितीयदिने गुर्जरेषु
पोरबन्दर देशे जनिमलभत। तस्य पिता करंचन्द्
गान्धी माता पुनलीबायी च आस्ताम् ।
तस्य आत्मकथात्मकं ग्रन्थं भवति
'सत्यशोधनम्' |
संस्कृतपठनात् ऋते कश्चन
यथार्थभारतीयो न भवेत् '
इत्यपि तेन परामृष्टम् ।

मृत्तिकायां सुवर्ण निधिः

श्रीदेवी इ.आर

एकस्मिन ग्रामे कश्चन वृद्ध कृषक: वसति स्म । सः प्रयत्नशाली आसीत् । कृषिकर्मेण बहूनि शाकानि फलानि च प्राप्तवान् । धनमपि प्राप्तवान् । तस्य द्वौ पुत्रौ आस्ताम् । तौ अतीव अलसौ अभवताम् । अनेकानि वर्षाणि अतीतानि ।
वृद्धः क्षीणितः अभवत् ।
सः तस्य पुत्रौ प्रयत्नशालीं कर्तुं एक उपायं अकरोत् । कृषिस्थले निधिः अस्ति इति सः अवदत् । तौ धनस्य अत्याग्रहात् कृषिस्थलं कर्षणम् अकुरुताम् । किमपि न लब्धम् । ताँ अचिन्तयताम् । कृषिभूमि: सज्जीकृतः । 'कृतः अत्र कृषिकर्म न कुर्वतः ?
तौ कृषिकर्म आरब्धौं । प्रभूतं धनं तथा कर्मणा निधिः अपि प्राप्तवन्तौ।

मम मातामहः

अनिकेत्

मम मातामहस्य नामधेयं भवति शूलपाणी वारियर्। सः मलप्पुरं जिल्लायां चतुर्विंशत्युत्तरनवशताधिक सहस्रतमे वर्षे मूक्कुतला ग्रामे जनिमलभत् । प्राथमिक विद्याभ्यासानन्तरं पालक्काड् विक्टोरिय कलाशालायां स्वस्य बिरुदपठनं अकरोत्। तदनन्तरं महात्मागाधिनः आशयान् प्रेरयित्वा पालक्काड् जिल्लायां गाँधीसेवासदनं नाम प्रशस्त विद्यालये प्रधानाध्यापकरूपेण त्रिंशत् वर्षपर्यन्तं स्वस्य जीवनं समर्पयित् ।

अध्यात्मिक पठनाथ स्वमहात्मा संस्कृतं सम्यक् पठित्वा भगवद्गीता भागवतापि शास्त्रग्रन्थान् अपाठयत् । तेषां संदेशानि समस्तमपि जनान् वितारयत् च । प्रायसः द्विदशाधिक ग्रन्थानां निर्माणमपि अकरोत् । तत्र शिवानन्दलहरी व्याख्यानं, गीतानि चिंतानिका संस्कृत सरल व्याख्या इत्यादयः
चिन्तानां मनसि अद्यपि नरीनर्ती ।

स्वामि विनोबाबा, सेवानन्द , रामदासः इत्यादि अध्यात्मिक आचार्याः एवं तस्य गुरुस्थानीय आसीत् । अध्यात्मिक मण्डले भागवतं ,भगवद्गीता , रामायणाति पुराण ग्रन्थपठनाय उत्सुकाः अनेक शिष्याः तस्य चरणारविन्दे प्रतिदिनं अर्चनं अकुर्वन् । २०२० सेप्तम्बर २२ सः दिवङ्गतः ।

वल्लत्तोल् नारायण मेनोन्

अञ्जलि . सि. गिरिजन्

वल्लतोल् नारायण मेनोन् महोदयः २८७८ तमे वर्षे अक्टोबर मासस्य २६ तमे दिने जनिमलभत। पिता- दामोधरन, माता कुट्टी पारु च । अस्य जन्मदेशः मलप्पुरं जिल्लायां चेन्नरदेशः भवति। अस्य अपरनामः भवति केरलवात्मीकि, केरल टन्नीसन, शब्दसुन्दरन् ।केरल साहित्य अक्कादमी पुरस्कारः , पत्मभूषण् , पत्मविभूषण्अपि महाभागमेनम् अन्वग्रहीत् । साहित्य मञ्जरी, अनिरुद्धन् , बधिरविलापम् ओरु कत्त् , गणपति ,शिष्यनुम् मकनुम् , इत्यादयः तेन प्रधान कृतयः भवति । स्वस्य नवसप्ततिः वयसि १९५८ मार्च २३ दिनाङ्के महानुभावोऽयं दिवंगतः ।

प्रलोभनादुत्सर ।

स्वाति अनिलकुमार्

"उपकत्र्रारिणा सन्धिर्न मित्रेणापकारिणा।
उपकारापकारौ हि लक्ष्यं लक्षणमेतयोः ॥"

ततः बहुवारम् अन्यान् वञ्चयति सः एकस्मिन् दिने गृहम्

विश्वासो नैव कर्तव्यो
मधुका अन्तिकेषु ।
[illegible]

स्मर मुखकमलानि ॥
[illegible]

केरलस्य कलारूपाणि

अपर्णा

साहित्यं , संगीतं , शिल्पकला, नृत्तं, चित्ररचनादि कलानां परिपोषणे केरलं अत्युन्नतस्थानं अलङ्कुर्वीति। विभिन्नकलारूपाणि अत्र द्रष्टुं शक्यते ।

केरलस्य साहित्यसम्पत्त् अतिविपुलं भवति । एषुत्तच्छन् , कुमारनाशान् , वल्लत्तोल् , उल्लूर् , शङ्करक्कुरुप्प् इति अनेका: प्रशस्ता: कैरलीं पूजितवन्तः । संस्कृते शङ्कराचार्यः मेल्पत्तूर नारायणभट्टपाद: च केरलीयानां अभिमानस्तम्भौ भवतः ।

संगीतरङ्गे मलयालं शोभनं भवति । विश्वप्रसिद्धगानरचयिता स्वाति तिरुनाल् अग्रकव्यः राजा आसीत ।

केरलस्य मन्दिराणि राजभवनानि चित्रशिल्य कलायाम् अतीव प्रोत्साहनं अकुर्वन । बद्मनाभपुरं कृष्णपुरं महाञ्जेरि इत्यादिदेशानां भित्तिचित्राणि प्रसिद्धानि । चित्रकार: राजा च आसीत् राजारविवर्मा ।
लोकेषु सर्वेषु प्रशस्तिं प्राप्ताय कथाकेलि केरलस्य कलारूपं भवति । कूत्त् , कूटियाट्टम् , पञ्चवाद्यं, चविट्टूनाटकं , ओप्पना , तिरुवातिरक्कलि , मोहिनियाट्टम् , कलारिप्पयट्ट इत्यादि अनेककलारूपाणां महनीयस्थानं भवति केरलम् ।

विश्वकुटुम्बम्

ध्वनि वि एस्

विश्वकुटुम्बम्

माता भूमिः सूर्यो जनकः
पुत्राः वयमनयोः ।
पक्षिमृगास्तु भ्रातर एव
वृक्षा बन्धुजनाः ॥

सर्वे वयमतिसन्तोषेण
जीवामोऽत्र सुखम् !
विश्वम् एककुटुम्बं मत्वा जीवामोऽत्र
सुखम्
सहजाः जीवामोऽत्र सुखम् ॥

- ध्वनि वि. एस्

दीनवत्सला जननी

आरती मनोज

महाभारते व्यासः धृतराष्ट्रं एकां कथां कथयति ।

क्षेत्रकर्षणसमये बलीवर्दयोः एकः क्षेत्रे अपतत् ।कर्षकः तोदनेन तं अताडयत् ।

"सर्वेष्वपत्येषु जननी तुल्यवत्सला तथापि दुर्बले सुते मातुः अत्यधिका कृपा सहजैव"। सुरभिः इन्द्रं अवदत।

महती वृष्टिः समजायत । कर्षणविमुखः कर्षकः वृषभौ नीत्वा गृहमगात् ।

लयणल् मेसि

अभिराम् कृष्णा

पादकन्दुकक्रीडायाम् मम इष्टतमः क्रीडाकारः भवति लयणल् मेसि।

सः १९८७ जुण् मासे २४ तमे दिने जनिमलभत ।
अर्जन्टीना । राज्यस्य
सजीवक्रीडाकारः संधस्य नायकः च भवति सः ।

अयना सुरेष्

नूतनसमयः

सन्मार्गबीजानि वपन्ति
हे पाठशाले, त्वां कृतज्ञतां व्याहरामि
मनोहारिणी अतिवर्षागता जूणमासं
केवलं स्मरणे निपतति वा ?
हा महाव्याधिः त्वां निन्दति ।
अयं समयं गमिष्यति नूनं
नूनमागमिष्यति नूतनकालं
निर्मलेन वसन्तेन ।
परस्परं हृदयेन प्रार्थयामः
समीचीनसमयमागमिष्यतु इति ।

सिंहः श‍ृगालः च

श्रीहरि गिरीष्

एकस्मिन वने एक: सिंहः वसति स्म । सः वनस्य राजा आसीत् । तस्य नाम टिट्टू इति । सः दयालुः आसीत्। एकस्मिन् दिने सिंह: व्रणितं एकं शृगालं अपश्यत्। सः श्रृंगालं तस्य गुहां नीत्वा सम्यक् परिपालयति स्म। व्रणात् मुक्तः शृगाल: तं कृतज्ञतां उक्त्वा स्ववासस्थलं प्रति अगच्छत्।एकदा कश्चन व्याघ्रः तत्र आगच्छत्। स: सिंहं आक्रमितुं उत्सुकः अभवत् । शृगालः केनचन उपायेन व्याघ्रं अमारयत् । तस्य प्रत्युपकारेण सिंहः श्रृंगालः च सुहृदौ अभवताम्।

ज्योतिषम्

श्रीजा महाशया

आकाशगोलेषु सूर्यः , चन्द्रः , भूमिः इत्यादि ग्रहाः, नक्षत्राणि च मानवजीवितान् कथं स्वाधीनं कुर्वन्ति इति विश्वासः एव ज्योतिषस्य निधानम् । पुरातनकाले नग्ननेत्राभ्यां दृश्यमानानि नक्षत्राणि ग्रहाः च निरीक्ष्य ज्योतिषं पुपोष । प्राधान्यतया नवग्रहाः मनुष्यजीविते स्वाधीनं कुर्वन्ति । सूर्य: चन्द्रः बुधः, शुक्रः, मंगलः , बृहस्पतिः शनि राहू केतु च । चान्द्रपथं कान्तिवृत्तं च मेलनस्थानस्य नाम एव राहु, केतु इति।
शिशुजननसमये नवग्रहाः कस्मिन् स्थाने तिष्ठति इति अङ्किता रेखा एव जातकम्। पुरातनकाले पुरोहिताः , यात्रिकाः , कर्षकाः च दिशानिर्णये तथा कालगणनायां एतदेवरीतयः उपयोगं अकुर्वन्। एतस्मिन् रीत्या कालक्रमेण फलभागज्योतिषं आविर्बभूव ।

अनन्दकृष्णान्

भक्षयित्वा बहून्मत्स्यानुत्तमाधममध्यमान् ।
अतिलौल्याद्बकः पश्चान्मृतः कर्कटकग्रहात् ॥
उपकर्त्रारिणा सन्धिर्न मित्रेणापकारिणा ।
उपकारापकारौ हि लक्ष्यं लक्षणमेतयोः ॥

यः बहुलवारम अन्यान वञ्चयति सः एकस्मिन दिन गृह्यते। विश्वासो नैव कर्तव्यो मधुरासु बलोक्तिषु।

न मूर्खमुपदिशेत् ।

स्नेजा बाबू

एकस्मिन् वने वानरसमूह अवसत् ।

शैत्यम् असहमानाः वानराः कम्पन्ते

गुञ्जाफलानि स्वीकृत्य फूत्कुर्वन्ति ।

सूचीमुखः परिहसति ।

वृद्धवानरः उपदिशति
वृद्धवानरस्य वाक्यं
तिरस्कृत्य पुनः पुनः
परिहसति ।

क्रुद्धः एकः मर्कटः
पक्षिणं मारयति ।

मूर्खेभ्यः उपदेशः नाशाय
भवति

आरोग्यपरिपालनम्

आयुष् पी ए

वैदेही

देविका दिलीप्

आरोग्यपरिपालनम्

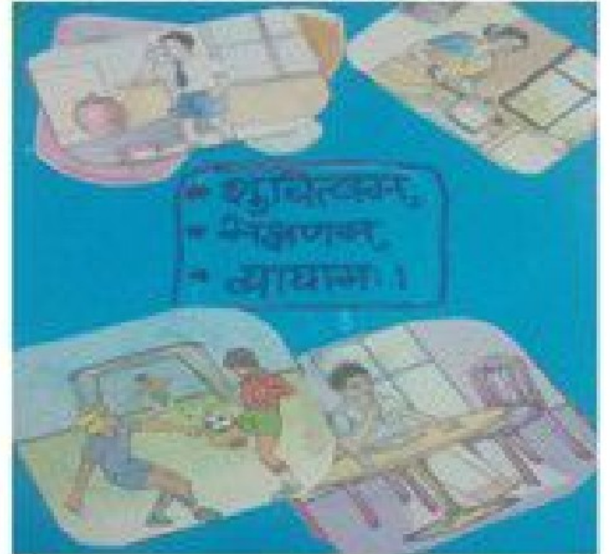

अनघा मेनोन्

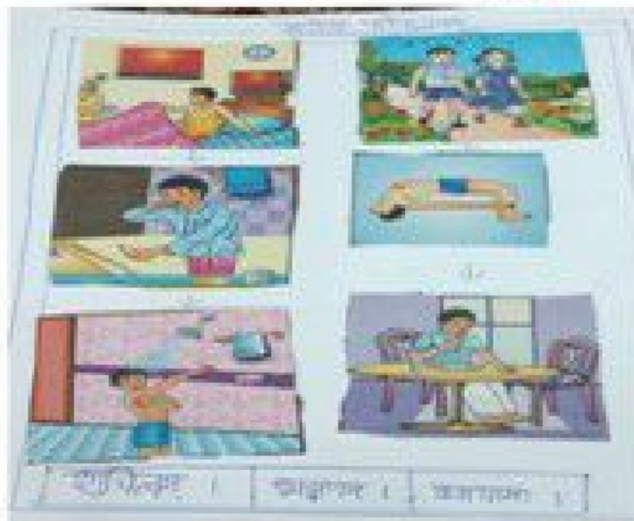

सान्वि संदीप्

संस्कृतदिनाशंसाः

श्रीदेवी इ.आर्
पत्रिकाया: रूपकल्पना

क्रिष्णेन्दु इ. सि
मुखचित्रस्य रचयिता

मनोज् (संस्कृताध्यापकः)
मार्गनिर्देशकः

संस्कृतसंघः, नायर् समाजं विद्यालयः वालूर्
२०२१ - २०२२